

Hemmelig.

St. med. nr. 13.

(1934)

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

Utenriksdepartementets innstilling av 24 januar 1934, som er bifall ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av stats- og utenriksminister Joh. Ludw. Mowinkel.)

Ved St. prp. nr. 7 for 1931 blev Stortinget innbudt til å gi sitt bifall til at kgl. resolusjon søktes utvirket om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium i det vesentlige i overensstemmelse med de av flertallet i Sjøgrensekommissjonen av 1926 foreslåtte.

Stortingets utenriks- og konstitusjonskomite avga 16 juni 1931 innstilling i saken, hvori den tilrådet at Stortinget gav sitt bifall til fastsettelse av grunnlinjene i det vesentlige overensstemmende med de linjer som mindretallet i kommissjonen hadde foreslått. Komiteen uttalte dog i sin innstilling at den på et par punkter ikke fant å kunne følge mindretallets forslag.

På Stortingets møte for lukkede dører 24 juni 1931 blev sakens behandling besluttet utsatt. Under debatten blev der uttalt ønske om at saken måtte bli forelagt for Utenriksdepartementet til uttalelse om de spørsmål som omhandles i utenriks- og konstitusjonskomiteens innstilling, og at der samtidig om mulig blev gitt et konsentrat av Sjøgrensekommissjonens innstilling.

Departementet skal i den anledning bemerke:

Der er i Sjøgrensekommissjonen enighet i spørsmålet om sjøbeltets bredde såvelsom også i alt vesentlig i spørsmålet om de

tekniske prinsipper for optrekningen av grunnlinjer. Derimot gjør der sig gjeldende uoverensstemmelser innen kommissjonen i en rekke punkter, hvor det gjelder den praktiske anvendelse av disse prinsipper, uoverensstemmelser som bunder dels i avvikende vurdering av momenter av folkerettslig natur og et avvikende syn på visse spørsmål av fiskerimessig art, dels i visse politiske hensiktsmessighetshensyn.

Det synspunkt som har vært det almindelig bestemmende for Sjøgrensekommissjonens flertall, synes å kunne presiseres derhen:

Ved gjennomførelsen i praksis av de prinsipper som gjelder for det norske sjøterritoriums utstrekning og som bygger på og er i overensstemmelse med ubrutt århundregammel bruksutøvelse såvel med hensyn til sjøbeltets bredde som med hensyn til dets beregning ut fra rette linjer mellom kystens ytterste punkter, — med andre ord ved valget av utgangspunktene for disse linjer og dermed fastsettelsen av sjøgrensens detaljerte forløp — må man såvidt mulig være i overensstemmelse med grunnlaget for denne rett: ubrutt århundregammel bruksutøvelse, liggende innenfor rammen av de praktiske behov, som har skapt selve retten.

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

Som praktiske behov i denne henseende anfører flertallet først og fremst hensynet til de gamle skrei- og vårtorskefiskerier og til dagligfisket på de gamle kjente felter i kystens umiddelbare nærhet; disse fiskerier har nemlig for mange kyststrøks vedkommende vært den direkte foranledning til landets bebyggelse og er den dag idag en absolutt eksistensbetingelse for befolkningen, samtidig som driftsmåten under disse fiskerier nødvendigvis gjør forskjellige regler for utøvelsen som kun kan gjennomføres under forutsetning av at vedkommende fiskefelter er norsk sjøterritorium og fullt og helt underkastet norsk jurisdiksjon.

Flertallet mener at denne opfatning er i overensstemmelse med de norske statsmaktens tidligere behandling av dette spørsmål og med deres tidligere tilkjennevisninger utadtil, og at det hverken er nødvendig til varetagelse av våre interesser på egen kyst eller klokt av hensyn til våre fangst- og fiskeriinteresser på fremmede kyster å gå lengere enn denne særlige norske begrunnelse tillater.

Mindretallet sammenfatter den folkerettslige begrunnelse for det standpunkt, hvorpå det bygger, derhen:

1. Norge har en suveren stats rett til å trekke grensen mellom indre og yttre farvann som sammenhengende rette linjer mellom de ytterste punkter på landterritoriet (tørrskjær innbefattet), således at de angir kystens hovedretninger, og uten annen innskrenkning med hensyn til linjenes lengde enn den kystens naturlige form og beskaffenhet tilsier.

2. Enhver innblanding i dette spørsmål fra andre staters side er en innblanding i rikets suverene rettigheter, og der foreligger ikke fra statspraksis noe eksempel på at noen stat under fredsforhold har påtrykt en annen stat sin vilje eller at noen har rådspurt andre stater ved sådan grenseoptrekning.

3. Ved å benytte sig av sin rett, stiller Norge sig ikke i noen undtagelsesstilling hvad statspraksis angår. Det kan dessuten i større grad enn noen annen stat

påberope sig de rettigheter som menneskelighet tilsier.

4. Den rettstilstand som således foreligger, må Norge hevde for sine egne livsinteressers skyld i nutid og fremtid, og med den makt og myndighet som enhver livsinteresse tilsier.»

Der er innen Sjøgrensekommisjonen enighet om, at tidligere norske bestemmelser og tilkjennevisninger om sjøgrensens gang formelt ikke er endelig bindende i forhold til fremmede makter. Derimot har det — ved bedømmelsen av hvilken vekt man i praksis skal legge på disse tidligere bestemmelser og tilkjennevisninger, innen kommisjonen gjort sig gjeldende den samme forskjell i opfatningen som hvor det gjelder den almindelige folkerettslige begrunnelse for anvendelse av sjøgrenseregler.

De omhandlede bestemmelser og tilkjennevisninger er følgende:

1. *Varangerfjord.*

Ved plakat av 15 januar 1881 bestemtes bl. a. at for Varangerfjordens vedkommende blir grensen for den fredede strekning (hvalfredningen) utad mot havet en rett linje trukket fra Kibergnes til Grense Jakobselv.

Som oplyst i kommisjonens innstilling (side 42—43) er denne linje i meddelelser til den britiske og den russiske minister i Oslo angitt som den virkelige grense for sjøterritoriet i Varangerfjorden. Sjøgrensekommisjonen har derfor anstillet nærmere undersøkelser om den omhandlede bestemmelse og de nevnte tilkjennevisninger har gitt anledning til fiske eller annen bruksutøvelse fra russiske, finske og britiske fiskeres side i 4 n. mils beltet utenfor den nevnte linje. Da dette ikke kan påvises å være tilfellet har kommisjonen enstemmig innstillet på at sjøgrensen nu optrekkes 4 n. mil utenfor den nevnte linje, som altså blir å betrakte som en grunnlinje for Varangerfjorden (Innst. side 43, 44 og 45). Denne grense var også optrukket i det kart, som efter anmodning blev tilstillet den britiske legasjon i 1924 (jfr. efterfølgende).

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

2. *Øst-Finmark forøvrig.*

Som meddelt i Sjøgrensekommissjonens innstilling (side 50—51) tilstillet Utenriksdepartementet den 4 november 1924 den britiske chargé d'affaires i Oslo 2 eksemplarer av et generalkart over den norske kyst fra Tanafjord til grensen mot finsk Lappland (kart nr. 325), hvori sjøgrensen var optrukket 4 n. mil utenfor grunnlinjer som var foreslått av fiskeridirektøren. Oversendelsen av dette kart fant sted som følge av en anmodning fra den britiske legasjon og det blev fra begge parters side uttrykkelig tilkjennegitt at det var forutsetningen at oversendelsen ikke i noen henseende skulde prejudisere hverken Norges eller Storbriannias standpunkt med hensyn til sjøterritoriets utstrekning.

Sjøgrensekommissjonens flertall gjør også uttrykkelig opmerksom på at denne tilkjennegivelse ikke betegner noen endelig avgjørelse av sjøgrensens optrekning på vedkommende kyststrok. Men flertallet foreslår i det vesentlige oprettholdt de grunnlinjer som er angitt i det således oversendte kart og begrunner dette med at de fordeler for norsk fiskeribedrift som vilde vinnes ved andre grunnlinjealternativer er så ubetydelige at de ikke kan sies å stå i forhold til betenklighetene ved å gjøre brudd på den tilstand, som således blev bekreftet og på den sedvane som synes å være befulgt i de siste år etterat utenlandske trålere har optrådt i disse farvann.

Mindretallet avviser helt disse betenkligheter og foreslår fastsatt i alt vesentlig de samme grunnlinjer som var anført i fortløpig instruks av 1908 for opsynsfartøiet «Heimdal» (Innst. side 198 og 199, jfr. Innst. II fra Sjøgrensekommissjonen av 1911, side 4, 5 og 6).

3. *Vestfjorden.*

I en i lovsamlingen inntatt skrivelse av 7 juli 1923 fra Finansdepartementet til tollinspektoren i Bodo tolldistrikt er bl. a. uttalt at det må antas at grunnlinjene for et territorialbelte på en geografisk mil i alle fall ikke går lenger inne i fjorden enn mellom Skomvær og Grønna ved Støtt samt

at det endog kan være tale om å trekke grunnlinjen fra Flesjan (ved Skomvær) til vestpynten av Bremholmen (Mykjen).

Sjøgrensekommissjonens flertall gjør opmerksom på at det efter anstillede undersøkelser ikke kan påvises noe fiske eller annen bruksutøvelse av fremmede innenfor 4 n. mil av den sistnevnte grunnlinje Skomvær—Mykjen.

Av hensyn til omhandlede tilkjennegivelse har derfor Sjøgrensekommissjonens flertall ingen betenkligheter ved å foreslå linjen Skomvær—Mykjen som grunnlinje. (Se Innst. side 86, 87, 88).

Mindretallet foreslår grunnlinjen trukket fra Skomvær til Træna.

4. *Mørekysten.*

Sjøgrensen blev her fastsatt ved de kgl. resolusjoner av 16 oktober 1869 og 9 september 1889.

Sjøgrensekommissjonen gjør i innstillingen (side 105—108) opmerksom på at de nevnte kgl. resolusjoner ikke er i streng overensstemmelse med grunnregelen for fastsettelsen av norsk sjøterritorium, kgl. resolusjon av 22 februar 1812, og med den forståelse av denne grunnregel som statsmaktene senere har hevdet, idet man ikke overalt har benyttet som utgangspunkt ytterste pynt eller skjær, som ikke til stadighet overskylles av havet. Kommisjonen angir som sannsynlig grunn herfor at man ved grensens fastsettelse i 1869 og 1889 neppe var opmerksom på at der utenfor de valgte utgangspunkter ligger skjær eller grunner som viser tørre, det vil si den faste grunn over havflaten på vanlig springlavvann. Såvidt kommisjonen har kunnet bringe i erfaring, blev undersøkelser i terrenget dengang ikke anstillet, men forslag blev avgitt og bestemmelse truffet på grunnlag av de foreliggende karter. I disse var imidlertid på samme måte som i de nyere karter alle «båer i vannflaten» betegnet på samme måte, uansett om de viser den faste grunn eller bare taren eller «brunsken» av grunn eller tare over havflaten. Kommisjonen påviser at dette har vært tilfellet for de båers og skjærs vedkommende som det er tale

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

om i denne forbindelse, idet hverken kartene selv eller Opnålingens arkiv inneholdt de fornødne opplysninger om disse. Ut fra disse betraktninger er derfor kommisjonen enstemmig om å anbefale en regulering av de ved kgl. resolusjoner av 1869 og 1889 fastsatte grunnlinjer, slik at sjøgrensen her i alle detaljer blir overensstemmende med den av statsmaktene fastsatte almindelige grunnregel for optrekningen av den norske sjøgrense.

Ved en sådan «regulering» overensstemmende med flertallets forslag vil sjøgrensen på enkelte steder avvike med op til 0,8 n. mil fra den tidligere fastsatte grense.

Mindretallet går et skritt videre og foreslår en hel omlegning av den fastsatte sjøgrense på Møre i begge dennes endepunkter.

For det nordlige endepunkts vedkommende er hele kommisjonen enig om at det vilde være særdeles ønskelig å få Grip-tarene under norsk sjøterritorium av hensyn til fiskeriene der. Kommisjonens flertall tør imidlertid ikke tilråde at det nu foretas en så betydelig utvidelse av den ved kgl. resolusjon av 1889 fastsatte sjøgrense, som måtte til for å opnå dette. Mindretallet deler som nevnt ikke denne opfatning, men anbefaler at grunnlinjen på omhandlede strøk trekkes fra ytterste Skattbåen i Smøla utenom det tidligere fastsatte endepunkt Ytre Jævlholme ved Gripp direkte til Fogna. Lengde 23,7 n. mil.

For det sydlige endepunkts vedkommende anbefaler mindretallet at grunnlinjen trekkes fra tørrskjæret Skreia utenom det tidligere fastsatte endepunkt Storholmen direkte til ytterste tørrskjær ved Svinoy, lengde 28,5 n. mil, og motiverer dette med ønskeligheten av å skape en rett grunnlinje i kystens hovedretning.

5. *Strekningen Kristiansand S.—Langesundsfjorden.*

Da endel svenske snurrevadfiskere var satt under tiltale for fiske på norsk sjøterritorium (i Langesundsbukta), henvendte den svenske sendemann i Oslo sig til Utenriksdepartementet sommeren 1924 og bad

om å få i all fall en underhåndsmeddelelse om hvor grunnlinjene for 4 milsgrensen blev trukket, særlig for kysten fra Langesundsfjorden til Kristiansand S. Han fremholdt at en slik meddelelse i ingen henseende vilde prejudisere hverken Norges eller Sveriges standpunkt med hensyn til det norske sjøterritorium, men kun skulde tjene til underretning for de svenske fiskere. Etter å ha forelagt saken for Forsvarsdepartementet tilstillet Utenriksdepartementet den 15 september 1924 den svenske sendemann en fortegnelse over grunnlinjer for beregning av sjøterritoriet på strekningen Kristiansand S. til Langesundsfjorden tillikemed karter, hvorpå disse grunnlinjer var avlagt. Gjennom Justisdepartementet blev vedkommende grunnlinjefortegnelse også meddelt politimestrene på kyststrekningen fra Langesundsfjorden til Kristiansand S. til underretning, og i november 1924 fikk de bohussenske fiskere meddelelse om saken fra Styrelsen för Göteborgs och Bohus Läns Havfiskeförening.

Sjøgrensekommisjonens flertall påviser at denne meddelelse ikke har og på grunn av bunnforholdene på omhandlede kyststrekning ikke kan ha gitt anledning til noe fiske (bruksutøvelse) av svenske fiskere innenfor 4 milsgrensen, beregnet fra de grunnlinjer som kommisjonens flertall foreslår. Den eneste undtagelse herfra danner muligens et mindre triangel i den vestlige del av Langesundsbukta. For å undgå enhver uoverensstemmelse og kollisjon med svenske interesser i den anledning, henstiller flertallet til overveielse, om det ikke vilde være forsiktig å drøfte dette isolerte spørsmål underhånden med vedkommende svenske myndigheter, for sjøgrensens forlop over Langesundsbukta endelig fastsattes. (Innst. side 130—131).

Mindretallet er ikke enig heri.

Forsåvidt den fiskerimessige begrunnelse av grunnlinjeforslagene angår, gir Sjøgrensekommisjonens flertall for hvert enkelt kyststrøk en inngående beskrivelse av bunnforhold og fiskerier med opplysninger om landbankens og de øvrige fiskebankers

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

og særlige fiskefelters utstrekning og beliggenhet, og om utsiktene for konkurranse der fra fremmede fiskeres side, derunder spesielt om mulighetene for trålfiske. Disse opplysninger er dels ervervet av kommisjonen selv ved befaringer og ved henvendelser til fiskere og andre lokalkjente samt til forskjellige institusjoner og skriver sig dels fra fiskerikonsulent Thor Iversens særlige undersøkelser i 1914 med henblikk på sjøgrensespørsmålet.

Hvor der foreligger flere alternativer for grunnlinjeoptrekningen gir flertallet uttømmende opplysninger om hvilke fiskefelter og fiskerierinteresser berøres av de forskjellige alternativer.

Overensstemmende med det under almindelige motiver anførte legger flertallet avgjørende vekt på å søke opprettholdt norsk enerett til fiske på skrei- og vårtorskfeltene og på de gamle felter for dagligfisket og gir for hvert enkelt kyststrøk en nærmere påvisning av at dette vil opnås ved dets forslag til grunnlinjer.

Av flertallets innstilling fremgår, at de foreliggende uttalelser og ønskemål fra fiskere og andre interesserte vedrørende sjøgrensens optrekning ikke alltid er i overensstemmelse med de anførte faktiske opplysninger om fiskefeltenes beliggenhet og utstrekning m. v.

Kommisjonens mindretall bygger sine grunnlinjeforslag konsekvent på prinsippet rette grunnlinjer i kystens hovedretning og synes å legge mindre vekt på den særlige, derunder også den fiskerimesige begrunnelse for de enkelte grunnlinjer. Hvor fiskerierinteressene overhodet spiller inn ved grunnlinjevalget gjør mindretallet ingen vesensforskjell på de eldgamle felter for skreifisket og dagligfisket og på de fiskebanker og felter, hvis anvendelse først er blitt almindelig i løpet av de siste decennier ved bruken av større, mer sjodyktige og maskindrevne fiskefarkoster.

De vesentligste uoverensstemmelser innen Sjøgrensekommisjonen gjelder følgende kyststrekninger:

1. Øst-Finnmark (Vardø—Tanafjord, Innst. side 46—54 og 198—199).

Herfor er nærmere redegjort foran under omtalen av tidligere bestemmelser og tilkjennegivelser om sjøgrensens gang. Kommisjonens flertall hevder, at grunnlinjevalget på denne strekning ikke er av vital betydning for fiskeriene og at grunnlinjer etter dets forslag ikke vil stille sig merkbart ugunstigere for fiskerne enn efter mindretallets forslag (Innst. side 52—54).

2. Nordkyn—Nordkap (Laksefjord—Porsangerfjord. Innst. side 55—60 og 199—200). Mindretallet foreslår grunnlinjen trukket direkte fra Avløisa ved Nordkyn til Knivskjærrodden ved Nordkapp, lengde 38,9 n. mil, mens flertallet foreslår grunnlinjen bøiet innom Sværholt. I innstillingen gjøres opmerksom på, at efter mindretallets grunnlinjeforslag vil fiskebankene Sleppen, Moen, Reian og Mellem-Sleppen komme innenfor 4 n. mils grensen, mens efter flertallets forslag de to første vil falle helt og de to siste for en vesentlig del utenfor 4 n. milsbeltet. For Sleprens vedkommende spiller dette en mindre rolle, da tråling der ikke er mulig oppe på selve banken. De øvrige nevnte banker har derimot jevn bunn, skikket for tråling og er meget benyttet av norske fiskere fra de omliggende vær. Tiltross herfor finner flertallet å måtte anbefale det indre grunnlinjealternativ og begrunner dette nærmere (Innst. side 58—59).

3. Sorøy-Vannøy (Lopphavet, innst. side 64—71 og 200—202). Mindretallet foreslår grunnlinjen trukket direkte fra Sorøy (Darupskjær) til Vannøy (Vesterfallet i Gåsan), lengde 44,2 n. mil, mens flertallet foreslår grunnlinjen bøiet innom Loppa og Arnøybåen. I innstillingen gjøres opmerksom på, at efter mindretallets grunnlinjeforslag vil samtlige de almindelig benyttede fiskefelter, med undtagelse av den ytre halvdel av Ytre Gjesbåefeltet, komme innenfor 4 n. mils grensen, mens efter flertallets forslag

Om fastsettelse av grunmlinjer for Norges sjøterritorium.

fiskefeltene ved Gjesbåene og Nordbåen i sin helhet og antagelig endel av Brokseskallen vil falle utenfor 4 n. mils beltet. Etter de foreliggende opplysninger må tråling på disse banker anses for umulig eller lite sannsynlig.

Flertallet kan ikke tillegge enebesiddelsen av de nevnte fiskefelter avgjørende betydning i forhold til betenkelighetene ved å erklære hele det omhandlede havområde for norsk indre farvann.

4. Munningen av Vesterålsfjorden (Innst. side 75—81 og 202). Flertallet anbefaler grunnlinjen trukket fra Ytterste Sørbrakskjær over fjordmunningen til Hovsflesa på Lofotsiden, lengde 14 n. mil, mens mindretallet anbefaler den utenforliggende linje Utflesskjær-Kverna, lengde 23,1 n. mil. Flertallet anfører at dets grunnlinjeforslag må ansees tilfredsstillende for fiskeriene og støtter dette til en i innstillingen gjengitt uttalelse fra navngitte fiskere og båtførere på Melbo (Innst. side 79).
5. Vestfjorden (Innst. side 81—88 og 203—204).

Herfor er nærmere redegjort foran under omtalen av tidligere bestemmelser og tilkjennevisninger om sjøgrensens gang.

Flertallet anfører at etter dets grunnlinjeforslag vil praktisk talt hele skreifeltet og den vesentligste del av sommerfiskefeltene i fjordens munning falle innenfor 4 n. mils linjen og støtter dette bl. a. på innhentede opplysninger fra distriktets fiskeforeninger om fiskefeltenes beliggenhet og utstrekning.

Flertallet tilføier, at ved valg av grunnlinjealternativet Skomvær—Gronna—Mykjen (som er anbefalt av den interdepartementale komité av 1930) vil en stor del av feltene for sommerfisket og dessuten adskillig av skreifeltene utenfor Valvær—Mykjen falle utenfor territorialbeltet.

6. Vikten—Halten (Folla, innst. side 91—100 og 206—207).

Sjøgrensekommisjonens mindretall foreslår her en grunnlinje direkte fra Ertenbraken i Vikten til Utgrunnskjær ved Halten, lengde 45,6 n. mil. Flertallet foreslår grunnlinjen trukket fra Ertenbraken over den egentlige Follafjord til Kya, derfra langs skjærgården på fastlandssiden til Borsbakfallet og så tversover Frohavets munning til Utgrunnskjær ved Halten. I innstillingen gjøres oppmerksom på at den viktige fiskebanke Haltenbanken vil komme utenfor norsk sjøterritorium, uansett hvilket grunnlinjealternativ man velger. Ved mindretallets grunnlinjealternativ vil forøvrig kun en mindre del av Kyabanken falle utenfor 4 n. mils grensen. Ved flertallets grunnlinjeforslag vil dessuten bankryggen mellom Vikten og Halten og fiskegrunnene Monsgrunnen og Ytregrunnen falle utenfor 4 n. mils grensen. Ifølge de foreliggende opplysninger har utlendinger aldri fisket på disse felter. Angående muligheten for tråling opplyses i fiskerikonsulent Iversens utredning av 1914 at landbanken og alle grunubanker på denne strekning etter hans oppfatning har slike bunnforhold at de neppe kan tenkes benyttet til trålfiske.

Sjøgrensekommisjonens flertall kan ikke tillegge enebesiddelsen av de nevnte fiskegrunner avgjørende vekt i forhold til betenkeligheten ved å erklære hele det omhandlede havområde som norsk indre farvann og begrunner dette nærmere (Innst. side 98—99).

7. Møre kysten (Smøla—Svinøy, Innst. side 105—108 og 207—209).

Også for dette kyststrek hvor dissensen særlig gjelder Griphavet med Griptarene, er nærmere redegjort foran under omtalen av tidligere bestemmelser og tilkjennevisninger om sjøgrensens gang.

8. Utsira til Jæren (Munningen av Boknfjorden, Innst. side 118—124 og 211—212).

Kommisjonens flertall foreslår her

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

grunnlinjen trukket fra ytterste skjær ved Utsira (Lausungen) over Sirafjorden til ytterste skjær ved Karmøys sydpunkt (Sveljeskjær), derfra over Skudenesfjorden til ytterste skjær ved Insa og så videre over ytterste skjær ved Kjør til Jærens Rev.

Mindretallet foreslår grunnlinjen trukket fra Lausungen ved Utsira og fra Jærens Rev til skjæringspunktet mellom 2 linjer trukket henholdsvis fra Lausungen til Insa og fra Jærens Rev til Sveljeskjær. Det derved fremkomne midtre grunnlinjepunkt blir et imaginært punkt ute i havet, og mindretallets forslag er derfor ikke overensstemmende med den gjeldende lovregel om sjøterritoriets optrekningsmåte (kgl. resolusjon av 22 februar 1812).

Ved flertallets grunnlinjeforslag vil alle kjente og almindelig brukte fiskegrunner komme innenfor sjøterritoret, med undtagelse av Faksegrunnen og Hittemannsgrunnen samt endel av Seto og Håsteingrunnen. De to førstnevnte grunner vil falle utenfor norsk sjøterritorium, uansett hvordan grunnlinjene optrekkes. I innstillingen anføres videre:

Kommisjonen har overveiet spørsmålet om å trekke grunnlinjen direkte fra Lausungen ved Utsira til Jærens Rev, lengde vel 37 n. mil. Dette alternativ vil ikke medføre noen vesentlige fordeler for våre fiskerier og kommisjonen har ikke funnet å kunne anbefale det. (Innst. side 122—123).

9. Oslofjordens munning (Innst. side 124, 135, 212 og 214).

Sjøgrensekommisjonens mindretall foreslår her prinsipielt en grunnlinje fra Tvistein ved Nevlunghavn til Midtre Hejaflu ved Hvaler, lengde 27,5 n. mil og subsidiært fra Tvistein til Rauer (utenfor Sandefjord) lengde 9,5 n. mil, og fra Rauer til Midtre Hejaflu 20,3 n. mil.

Flertallet foreslår grunnlinjen på denne stekning trukket fra Tvistein til Svenør, derfra via Ertholmen i Rauer til Lille Ferder og derfra over Oslofjordens munning til Midtre Hejaflu.

Om den fiskerimessige betydning av sjøgrensens gang på denne strekning uttaler kommisjonens flertall:

«Østenfor Larvikfjorden, hvor havbunnen danner et nogenlunde jevnt platå helt fra den norske kyst sydover til Skagen, og hvor det således ikke eksisterer noen «bratting» langs kysten, vil de forskjellige grunnlinjealternativer kun medføre en tilsvarende forskjell i utstrekningen av norsk sjøterritorium.

For makrelldrivgarnfiskets vedkommende har feltet omkring 4 n. mils grensen ikke større interesse enn fiskehavet forøvrig, hvorfor grunnlinjespørsmålet heller ikke kan sies å være av vital interesse for dette fiske.

For reketrålingen gjelder at adskillige av feltene under alle omstendigheter vil falle utenfor og andre innenfor territorialbeltet; men endel av feltene ligger slik til at valget av grunnlinjer vil avgjøre om de helt eller delvis skal forbeholdes norsk enerett til utnyttelse. Dette er således tilfellet med endel trålfelter i Langesundsbukta og utenfor Hvaler.»

Flertallet finner ikke av hensyn til disse reketrålfelter og til det meget sparsomme norske linefiske på «Færderbanken» å kunne tilråde at hele det omhandlede havområde erklæres for indre norsk farvann. ---

Foruten ved de her nevnte kyststrok er det også dissenser innen sjøgrensekommisjonen ved en rekke andre steder på kysten. Også om disse gjelder det imidlertid, at forskjellen i fiskerimessig henseende mellom flertallets og mindretallets forslag ikke er av noen vesentlig betydning.

Det anføres i utenriks- og konstitusjonskomiteens forannevnte innstilling, at uoverensstemmelsen mellom Sjøgrensekommisjonens flertall og dens mindretall skyldes to forskjellige sett av hensyn, nemlig for det første at kommisjonens flertall har funnet det vanskelig å avvike fra tidligere uttalelser av norske myndigheter om sjø-

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

territoriets utstrekning på forskjellige steder langs kysten, uansett at disse uttalelser alene har angitt hvor langt sjøterritoriet i det minste måtte antas å strekke sig, og at de alltid har vært avgitt med forbehold om at en fremtidig fastsettelse av sjøgrensen dermed ikke måtte prejudiseres; og for det annet at flertallet har ligget under for det resonnement at en hevdelse av mindretallets mere vidtgående forslag i sterkere grad vil kunne være egnet til å vanskeliggjøre gjennomførelsen av en sjøgrense som Norge under hensyntagen til sine interesser i hvert fall må hevde.

Idet departementet herom henviser til den fremstilling av flertallets og mindretallets standpunkt som foran er gitt, skal det for sitt vedkommende bemerke:

I en uttalelse som den norske regjering avgav til Folkeforbundet 3 januar 1929, anførte den som sin opfatning, at en stat antas å ha rett til innen rimelighetens grenser selv å bestemme over utstrekningen av sitt sjøterritorium under hensyntagen til kystens særlige konfigurasjon og viktige nasjonale interesser, forutsatt at den derved ikke går andre staters velerhvervede lovlige rettigheter for nær.

En fastsettelse av sjøterritoriets utstrekning vil regelmessig arte sig enten som en utvidelse eller (meget sjelden) som en innskrenkning av hvad der før har vært hevdet som sådant, eller den vil betegne en nærmere angivelse av hvordan den efter lov og praksis allerede gjeldende sjøgrense i detalj skal gå. En innskrenkning vil som regel ikke gi anledning til innsigelse fra fremmede makters side. En utvidelse vil derimot, da den hyppig kommer i strid med andre makters mer eller mindre berettigede interesser, ofte bli mott med protester eller innsigelser og i sin gjennomførelse lede til mer eller mindre tallrike, undertiden alvorlige kontroverser, som i lengden ved sine irritasjonsmomenter vil innvirke skadelig på det gode forhold til vedkommende land.

Det mandat som blev gitt Sjøgrensekommisjonen av 1926, bygget på forutsetningen om bibehold av Norges nuværende

sjøterritorium; det var sjøgrensens nærmere forløp den skulde uttale sig om ved avgivelse av forslag til optrekning av grunnlinjer for beregning av sjøterritoriet langs hele kysten.

Den norske regjering uttalte i en skrivelse til Folkeforbundet, avgitt 3 mars 1927 i anledning av spørsmålet om en almindelig kodifikasjon av reglene om sjøterritoriet, at de norske fjorder og bukter fra gammel tid av i sin helhet har vært regnet for og hevdet som en del av rikets territorium, og pekte på dette faktum som en nødvendig konsekvens av historiske, geografiske og økonomiske forhold. Uttalelsen blev avgitt i anledning av, at den av Folkeforbundet nedsatte komité av sakkyndige hadde foreslått i sitt utkast til konvensjon, at grunnlinjene for fjordes vedkommende ikke måtte overstige 10 n. mil, medmindre en lengere grunnlinje kunde anses fastslått ved ubrutt århundregammel bruksutøvelse.

Efter departementets opfatning gar Sjøgrensekommisjonens mindretall i flere av sine forslag til grunnlinjer ut over regjeringens uttalelse til Folkeforbundet i 1927, idet det på flere steder foreslår grunnlinjer, som er trukket så langt ut, at de må sies å gå langt utenfor hvad der under hensyn til kystkonfigurasjonen efter gjengs opfatning karakteriseres som fjordmunning eller fjord, og spende — ikke over fjorden, men over svære havområder. Grunnlinjens lengde har i så henseende mindre å bety. Dette gjelder i særlig grad linjen 17—27: Nordkyn—Nordkapp, linjen 37—42: Soroy—Vannoy (Lopphavet), samt linjen 82—85: Ertenbraken—Utgrunnsskjær (Folla).

En etablering av mindretallets forslag må forutses å ville lede til innsigelser fra fremmed makts side på det grunnlag, at disse linjer ikke med rette kan sies å være trukket over munningen av fjorder eller bukter (jfr. regjeringens foran refererte uttalelse av 1927 til Folkeforbundet), derfor betegner en utvidelse av gjeldende norsk sjøområde og forsviddt, da der her ikke kan påberopes hevd fra gammel tid, kommer i strid med almindelig

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

internasjonal praksis med hensyn til sjøterritoriets beregning ved bukter. Disse innsigelser vil visstnok fra norsk side kunne møtes med, at en suveren stat har rett til innen rimelige grenser selv å bestemme sitt sjøterritoriums utstrekning (også hvor det gjelder utvidelse), forutsatt at ikke andre staters erhvervede lovlige rettigheter derved går for nær; men der vil etter departementets opfatning være liten utsikt til å få anerkjent — hvad enten ved direkte forhandlinger med vedkommende fremmede makt eller makter eller ved sjøgrensespørsmålet innbringelse for internasjonalt forum, at de havstrekninger, hvorover mindretallets grunnlinjer er trukket, er å betrakte som fjorder eller fjordmunninger og således fra gammel tid er del av rikets territorium. Man vil derved komme over i den situasjon, at der for disse strekninger vedkommende konstateres å foreligge en utvidelse av det nuværende norske sjøterritorium, hvilket igjen innebærer to konsekvenser, — den ene, at forsvaret for den sjøgrense, som således blir fastsatt, må føres både på århundregammel bruksutøvelse og hevd og på en suveren stats rett til innen visse grenser og under visse forutsetninger selv å bestemme over sitt sjøterritoriums utstrekning, — den annen, at vi derved i noen grad vanskeliggjør vår egen stilling, hvor det gjelder spørsmålet om andre lands tilsvarende utvidelse av sitt sjøterritorium. Det er klart at denne vanskelighet undgås, hvis grensen for vårt sjøterritorium trekkes slik, at vi med rette kan hevde, at der ingen utvidelse foreligger.

Som nevnt i St. prp. nr. 7 (1931) har der i de senere år stadig vært vanskeligheter særlig i anledning av britiske trålere fiske langs Finnmarks kyster og ofte protester fra den britiske regjering når disse trålere er blitt opbragt. Det er fra britisk side, såvel i forbindelse med disse protester som under de forhandlinger som er blitt ført angående regulering

av visse spørsmål vedrørende fiskeriene, gjentatte ganger blitt gjort gjeldende at det var nødvendig å få en endelig meddelelse om hvilke grunnlinjer Norge hevder. Som svar herpå har man fra norsk side måttet stille i utsikt at sådan meddelelse vilde bli gitt, uten at dette dog som bekjent hittil har kunnet skje.

I løpet av høsten har den uklarhet som den manglende fastsettelse av grunnlinjene medfører, skapt en sterkt øket friksjon i forholdet til Storbritannia, hvor der i de interesserte kretser nu råder en ikke liten motvilje overfor Norge. Saken har i den senere tid ved flere anledninger vært bragt frem i den britiske presse og også vært oppe til behandling i Underhuset, hvor meget sterke uttalelser er falt.

Under hensyntagen til det ovenfor anførte finner departementet å måtte fastholde, at de grunnlinjer som blev foreslått i St. prp. nr. 7 (1931) og som i det vesentlige er overensstemmende med de forslag som er avgitt av Sjøgrensekommisjonens flertall, nu besluttes som grunnlinjer for vårt sjøterritorium. Disse grunnlinjer sikrer alle hevdvunne og berettigede norske interesser samtidig som deres hevdelse neppe vil skape nye vanskeligheter eller ulemper.

Selv om der kan pekes på enkelte fordeler ved mindretallets forslag, finner departementet at praktiske forhold i høi grad taler for at flertallets forslag nu følges. Såvel hensynet til det ønskelige i å undgå friksjon i stort mulig utstrekning langs vår egen kyst som hensynet til de store fiskeri- og fangstinteresser vi har ved andre lands kyster tilsier at vi nu fastsetter grunnlinjer for vårt sjøterritorium som både praktisk og rettslig lar sig vel hevde. Hertil kommer ønsket om å opprettholde et godt og vennskapelig forhold til Storbritannia som jo er et av de største og viktigste markeder for våre fiskerier og som vi også på andre kanter av kloden jevnlig kommer i kontakt med hvor det gjelder vår virksomhet på havet.

Det må i forbindelse med spørsmålet

Om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium.

om hvilket alternativ for våre grunnlinjer som bør velges også erindres at efter alle sakkyndiges — heriblandt alle fiskerimyndigheters — opfatning, tilsikrer flertallets linjer i alle viktige tilfelle vår fiskeribefolkning enerett til det farvann som den naturlig har krav på og trenger for sin eksistens.

Departementet vil foreslå, at Stortinget gjøres bekjent med hvad foran er anført og skal i henhold hertil

i n n s t i l l e :

Avtrykk av Utenriksdepartementets foredrag av 24 januar 1934 om fastsettelse av grunnlinjer for Norges sjøterritorium sendes Stortinget.